

arnes
povezujemo znanje

MREŽA ZNANJA

Ljubljana, 3.–5. december 2024

**DIGITALNO
DRŽAVLJANSTVO –
projekt DIGI.DR**

Janez Krek, prof. dr.

UNIVERZA V LJUBLJANI PEDAGOŠKA FAKULTETA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

NAČRT ZA
OKREVANJE
IN ODPORNOST

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

Krepitev digitalnega državljanstva v slovenskih vzgojno-izobraževalnih zavodih (DIGI.DR)

Janez Krek

Krepitev digitalnega državljanstva v slovenskih vzgojno-izobraževalnih zavodih (DIGI.DR)

Janez Krek

UNIVERZA V LJUBLJANI PEDAGOŠKA FAKULTETA

Kontakt: janez.krek@pef.uni-lj.si; jakob.saje@pef.uni-lj.si

Razlogi za „digitalno državljanstvo“

»**Digitalna preobrazba**« družbe je dejstvo, ki prinaša tako priložnosti kot izzive – posamezniki se morajo naučiti kritično obravnavati informacije, razvijati digitalne spretnosti, naučiti se morajo odgovornega in spoštljivega vedenja na spletu, skrbi za lastno varnost in zasebnost.

- Kompetence, pravice in odgovornosti se združijo v konceptu »**digitalnega državljanstva**«.

Razlogi za „digitalno državljanstvo“ v šolskem sistemu

Digitalne tehnologije niso nevtralne, ko gre za državljanstvo in delovanje sodobnih družb.

Niso le tehnična novost, ki se v digitalizirani družbi doda „državljanstvu“, temveč odpirajo vprašanje, ***kako družbene spremembe v obdobju digitalizacije spreminjajo sam status državljanstva in kako vplivajo na pripravljenost mladih, da prevzamejo državljansko družbeno vlogo.***

Kaj je „digitalno državljanstvo“

Življenje na spletu lahko odvrta mlade od angažmaja v družbi in deluje kot ovira za njihovo pripravljenost privzeti vlogo državljana, lahko pa državljanski angažma spodbuja, ga omogoča in ga naredi za mlade zanimivega in privlačnega.

Digitalno državljanstvo zajema **znanje, spretnosti in vrednote**, ki omogočajo posameznikom, da aktivno, varno in koristno uporabljajo digitalne tehnologije in storitve, da v digitalnem svetu ustvarjajo, delajo, komunicirajo, se učijo, raziskujejo, se družijo z ljudmi, politično delujejo.

Demokratsko državljanstvo? Aktivno državljanstvo? Ali: „digitalno državljanstvo“?

- *razvoj digitalne tehnologije posega v življenje družin in družbe ter tudi v delovanje vrtcev in šol - odzvati se je treba s povsem novimi oblikami in vsebinami znanja in vpeljevati družbene norme, ki so **v dobrobit človeka***
- v družbi potekajo tudi druge z **digitalno tehnologijo** neposredno nepovezane **širše družbene spremembe**, ki v povezavi s prehodom v *digitalni svet* posredno ali tudi neposredno vplivajo na delovanje **vrtcev in šol**

Družba, šolski sistem in „digitalno državljanstvo“

1. • v **šolstvu** potekajo **procesi inkluzije**, ki pomembno vplivajo na delo učiteljev, ki pa jih neustrezna uporaba digitalne tehnologije lahko zavira ali onemogoča;
2. • slovenska **družba** postaja vse bolj **heterogena** in v družinskih okoljih se pojavljajo pomembne razlike v vzgoji in socializaciji, te razlike, nasprotja in konflikti se preko virtualnega sveta lahko prenašajo v življenje vrtca in šole;
3. • pluralna demokratična družba in predvsem porast **poudarjeno zaščitniške vloge staršev do otroka** je vplivala tudi na spremembe v odnosu staršev do vrtca in šole, na poseganje staršev v polje avtonomije strokovnih delavcev, na avtoriteto učitelja ter na zahtevnost vodenja vzgojno-izobraževalnih institucij – z neželenimi rezultati;
4. • digitalna tehnologija v zadnjem obdobju prinaša tudi **izzive umetne inteligence**, ki vpliva tudi na odnos do znanja in vednosti (...)

„Digitalno državljanstvo“ in projekt DIGI.DR

Projekt **DIGI.DR** je namenjen *krepitvi dobrih praks uporabe vsebin in pristopov digitalnega državljanstva* **v vzgojno-izobraževalnih zavodih** v Sloveniji.

V projektu izhajamo iz **koncepta** digitalnega državljanstva, kot ga podpira in pripravlja **Svet Evrope**, katerega osnovni cilj je usposabljanje državljanov za kompetentno državljansko delovanje v digitalnem svetu, vsebine pa izhajajo iz uveljavljanja in zaščite temeljnih državljanskih pravic in dolžnosti ter zaščite človeškega dostojanstva.

10 DOMEN DIGITALNEGA DRŽAVLJANSTVA (Svet Evrope)

Biti na spletu (»being online«), ki vključuje domene:

- dostop in vključenost,
- učenje in ustvarjalnost,
- medijska in informacijska pismenost,

Dobrobit na spletu (»well-being online«), ki vključuje domene:

- etika in empatija,
- zdravje in dobro počutje,
- e-prisotnost in komunikacije.

Pravice na spletu (»rights online«), ki vključuje domene:

- aktivno sodelovanje,
- pravice in odgovornosti,
- zasebnost in varnost,
- ozaveščenost potrošnikov.

Osnutek Nacionalnega programa na področju vzgoje in izobraževanja v obdobju 2023-2033

Z DIGITALNIM DRŽAVLJANSTVOM *POVEZANI* STRATEŠKI CILJI NPVI

1. »razvoj digitalne izobraženosti (pismenosti)« in s tem povezana tudi strateška cilja
2. »krepitev vzgojnega delovanja vrtcev in šol« ter
3. »krepitev državljanske vzgoje in izobraževanja ter etike in krepitev medijske vzgoje«, in
4. »spodbujanje bralne pismenosti in bralne kulture«,
5. »okrepiti inkluzivno naravnost«

Temeljni cilji projekta DIGI.DR

Priprava

1. konceptualnih osnov *digitalnega državljanstva*
2. smernic
3. primerov dobrih pedagoških praks
4. izvedba povezovalnih dejavnosti in komunikacij z deležniki in ciljnimi skupinami
5. integracija novih vsebin in pristopov za krepitev digitalnega državljanstva v vzgojno-izobraževalno prakso vrtcev in šol.

Partnerji v projektu DIGI.DR

Kompleksna in interdisciplinarna problematika digitalnega državljanstva zahteva povezovanje znanja in izkušenj strokovnjakov različnih znanstvenih področij in institucij.

Konzorcij 10 partnerjev: **Pedagoška fakulteta in Fakulteta za družbene vede UL, Fakulteta za informacijske študije, ČASORIS, ARNES, Pedagoški inštitut, IPM, LOGOUT, DanesJeNovDan in Radio študent.**

V projektu integriramo znanja s pedagoškega področja, področja državljanске vzgoje, medijske vzgoje, področja računalništva in informatike ter digitalnih in drugih medijev, sestava partnerjev pa omogoča tudi delovanje in uporabo različnih medijev za dostop do ciljnih publik in poti do vrtcev in šole.

Rezultati projekta **DIGI.DR** - vrtci

Za raven predšolske vzgoje (vrtce) pripravljamo predvsem vsebine za preventivno ravnanje strokovnih delavcev v digitalnem svetu – tako njih samih kot v razmerju do staršev otrok, vključenih v vrtec.

V projektu bomo pripravili materiale, ki jih bodo lahko neposredno uporabili strokovni delavci pri delu s starši in pri načrtovanju vzgojnega delovanja.

Rezultati projekta **DIGI.DR** - šole

Za osnovne in srednje šole bomo v projektu v povezavi z vzgojnim načrtovanjem (vzgojnimi načrti šol) pripravili preventivne vsebine, smernice in materiale, poleg tega pa tudi vsebine in pristope na področju digitalnega državljanstva in tudi specifično medijske vzgoje, ki učencem in dijakom omogoča, da razvijejo razumevanje delovanja digitalne medijske krajine in veščine, potrebne za kritično analiziranje in odgovorno uporabo informacij, vsebin in komunikacijskih možnosti v digitalnem okolju.

Rezultati projekta **DIGI.DR** – evalvacija v praksi

Pripravljene predloge, primere vsebin in posamezne pristope bomo v vrtcih in šolah najprej preizkusili in evalvirali njihovo vsebinsko uporabnost in strokovno ustreznost - preko vključevanja strokovnih delavcev in z njihovim sodelovanjem ter z aktivnim vključevanjem učencev in dijakov jih želimo uporabiti v praktičnem vzgojno-izobraževalnem delu šol in oceniti njihovo vsebinsko uporabnost in strokovno ustreznost.

Rezultati projekta DIGI.DR **– trajnostni model, spletna stran SIO**

Rezultati projekta bodo pripomogli k celovitemu izboljšanju sposobnosti vseh deležnikov v izobraževalnem sistemu, da bolje pripravijo otroke, učence in dijake na aktivno in odgovorno delovanje in sodelovanje v digitalni družbi.

Končni cilj projekta je vzpostaviti trajnosten model, ki bo opremil vse vpletene deležnike z znanji in veščinami, potrebnimi za uspešno delovanje in odgovorno participacijo v digitalni družbi, pripravljene vsebine, smernice in pristopi pa bodo v elektronski obliki preko portala SIO na voljo vsem vrtcem in šolam za nadaljnjo uporabo.

DIGI I DR

- **priprava referenčnega okvirja** za razvijanje digitalnega državljanstva kontekstu vzgoje in izobraževanja
- **analiza stanja** med učenci, dijaki, starši, strokovnimi šolskimi delavci in strokovnimi delavci v vrtcu
- **ovrednotene učne vsebine in pristopi za razvijanje in krepitev kompetenc digitalnega državljanstva** v vzgojno-izobraževalnih zavodih
- **prilagoditev in izdelava učnih vsebin** za razvijanje in krepitev kompetenc digitalnega državljanstva v vzgojno-izobraževalnih zavodi

Janez Krek

UNIVERZA V LJUBLJANI PEDAGOŠKA FAKULTETA

Kontakt: janez.krek@pef.uni-lj.si; jakob.saje@pef.uni-lj.si

DIGI DR

- **pregled stanja trenutnih deležnikov** na področju vsebin za spodbujanje digitalnega državljanstva,
- **vzpostavitev trajnostne Mreže za opolnomočenje digitalnih državljanov**, krepitev znanja, veščin in izkušenj vključenih deležnikov z organizacijo različnih dogodkov in aktivnosti (posveti, seminarji, itd.) ter mednarodne konference,
- **povečanje vidnosti in širjenje vpliva digitalnega državljanstva** preko projekta DIGI.DR s pomočjo vključenih deležnikov
- **vzpostavitev trajnih komunikacijskih kanalov med deležniki** za nadaljnjo izmenjavo znanj, deljenje dobrih praks in usklajevanje nadaljnjih aktivnosti

Janez Krek

UNIVERZA V LJUBLJANI PEDAGOŠKA FAKULTETA

Kontakt: janez.krek@pef.uni-lj.si; jakob.saje@pef.uni-lj.si

Krepitev digitalnega državljanstva v slovenskih vzgojno-izobraževalnih zavodih (DIGI.DR)

Janez Krek

UNIVERZA V LJUBLJANI PEDAGOŠKA FAKULTETA

Kontakt: janez.krek@pef.uni-lj.si; jakob.saje@pef.uni-lj.si

